

”Att rädda kvinnoliv är den allra viktigaste uppgiften idag”

I framtiden kommer historikerna att fråga sig hur vi kunde tillåta aids att kväva och döda en kontinent, särskilt då dess kvinnor, och bara se på medan tragedin utspelades, säger Stephen Lewis, FN:s ”aids-ambassadör” i Afrika.

I FLERA ÅR HAR LEWIS UPPRÖRT TALAT om följderna för kvinnor och barn i aidspandemins grepp, ja han talar om folkmord på kvinnor i Afrika.

Ofta tar han upp exemplet Swaziland där skördarna under de senaste åren har varit katastrofalt små, inte bara på grund av flera års torka. De som brukar fåtälven är sjuka eller döda i aids och på åkrarna tynar växtligheten bort när ingen sår och ingen skördar. Det är kvinnor som odlar och det är kvinnor som insjuknar, 56,3 procent av gravida i åldergruppen 25–29 år lever med hiv.

– Och när unga kvinnor dör skapar vi en hel generation föräldralösa barn dömda till svåra liv eftersom omvärlden sviker dem. Mormor och farmor gör stordåd, men en dag är de borta.

Lewis efterlyser omfattande sociala program i alla aidsdrabbade länder. Högst fem procent av de föräldralösa får något stöd från staten och han förutspår ytterligare en kommande katastrof om man inte ser till att dessa barn och ungdomar får utbildning och möjligheter att försörja sig. Bara om några år kommer upp till 10 procent av befolkningen i till exempel Swaziland var föräldralösa barn.

De små länderna Swaziland, och även Lesotho där 30 procent av de 15–17-åriga flickorna lever med hiv, kämpar för sin överlevnad som nationer. De har nationella aidsprogram men saknar både utbildad personal och pengar. Lewis har föga till övers för

G8-ländernas löften om pengar. De extra 25 miljarder dollar som utlovats till 2010 blir inte verklighet, menar han. Inte ens löfterna från förra året, i Gleneagle, har uppfyllts.

– Hela kampen mot aids riskeras genom G8:s agerande.

Mediciner borde vara en självklarhet, inte minst för att förhindra smitta från mor till barn. I rika länder sker detta men inte i Afrika. Är afrikaner inte lika mycket värda som européer och amerikaner? undrar Lewis.

Tillgång till mat för aidsdrabbade borde vara självklarhet. Ett näringstillskott för en familj/dag kostar runt fem kronor. Varför får inte *World Food Programme* tillräckligt med pengar ens för det?

I sin kritik mot de rika länderna tar Lewis även upp villkoren för kampanjer mot aids. Han tar avhållsamhet som exempel, helt uppenbart fungerar det inte som enda förebyggande metod.

– Att för en regering diktera en rigid ideologi om hur de ska fördela sina pengar i förebyggande program är ett gammaldags uppförande som kallas nykolonialism.

MEN DET ALLRA VIKTIGASTE för att besegra aids är kampen för att rädda kvinnoliv. Det gör man genom att försäkra sig om att alla kvinnor erkänns mänskliga rättigheter, menar Lewis som har en lång lista med exempel på icke jämställdhet. Det är frågor där man måste ta strid och lagstadga: mot att kvinnor betraktas som omyndiga, mot sexuell våld, mot tvångsäktenskap, polygami, våldtäkt inom äktenskapet, analfabetism...

– Om inte kvinnors rättigheter får en framträdande plats i den globala kampen mot aids kommer sjukdomen aldrig att besegras, menar Lewis. Därför måste FN bilda ett internationellt organ, lika stort som Unicef, för kvinnor, topptrustat, med esurser och med god ekonomi. Det är den viktigaste frågan i världen idag.

På det stora aidsmötet i Toronto i augusti hade Lewis ännu ett förslag i kampen mot aids.

– Jag anser att vi ska göra ett tillfälligt uppehåll i den ändlösa ström av möten, seminarier, rundabordskonferenser och diskussionsgrupper som vi har för att känna oss goda. Vi ska sluta producera rapporter, dokument, artiklar, böcker och statistik i all oändlighet. Istället ska vi koncentrera all vår energi på att lösa problemen på nationell nivå och samtliga inblandade, regeringar, organisationer, civilsamhälle, läkemedelsföretag, ska alla dela ansvaret.

KERSTIN BJURMAN

www.stephenlewisfoundation.org • www.unaids.org

Foto: Stephen Lewis Foundation

Stephen Lewis, förkämpe för kvinnor och barn.